אלמא מתנות דכהן לא מזבין איניש הכא נמי מתנות דכהן לא מזבין איניש הלכך שייר המוכר מוכר חייב דאמר ליה לוקח מתנה דכהן גבך היא לא שייר לוקח חייב דאמר ליה מוכר מתנה דכהן לא זבני לך:

הדרן עלך ראשית הגז

שילוח הקן נוהג בארץ ובחו"ל בפני הבית ושלא בפני הבית [א]בחולין אבל לא במוקדשין חומר בכסוי הדם משילוח הקן [א]שכסוי הדם נוהג בחיה ובעוף במזומן ובשאין מזומן ושילוח הקן אינו נוהג אלא בעוף ואינו נוהג [ב]אלא בשאינו מזומן איזהו שאינו מזומן כגון [ב]אווזין ותרנגולים שקננו בפרדס אבל אם קננו בבית וכן יוני הרדסיאות פטור משילוח [ג]עוף טמא פטור מלשלח [ד]עוף טמא רובץ על ביצי עוף טהור וטהור רובץ על ביצי עוף טמא פטור מלשלח קורא זכר רבי אליעזר מחייב [ה]וחכמים פוטרין: **גמ'** רבי אבין ור' מיישא (א) חד אמר כל היכא דתנן בארץ ובחו"ל שלא לצורך לבד מראשית הגז לאפוקי מדר' אלעאי דאמר [ג]ראשית הגז אינו נוהג אלא בארץ וחד אמר כל היכא דתנן בפני הבית ושלא בפני הבית שלא לצורך לבד מאותו ואת בנו סלקא דעתך אמינא הואיל ובענינא דקדשים כתיב בזמן דאיכא קדשים נהוג בזמן דליכא קדשים לא נהוג קמ"ל ותרוייהו אמרי כל היכא דתנן בחולין ובמוקדשים לצורך לבד מגיד הנשה [ד]פשיטא משום דאיקדש פקע ליה איסור גיד הנשה מיניה ולאו אוקימנא בולדות קדשים [ה]ומאי טעמא אוקימנא לאו משום דקשיא לן לא ליתני מעיקרא נמי לא תקשי לך איידי דתנא לצורך תנא נמי שלא לצורך: בחולין אבל לא במוקדשים: אמאי לא דאמר קרא [ו]שלח תשלח את האם במי שאתה מצווה לשלחו יצא זה שאי אתה מצווה לשלחו אלא להביאו לידי גזבר אמר רבינא [ו]הלכך עוף טהור שהרג את הנפש פטור משלוח מ"ט דאמר קרא שלח תשלח את האם במי שאתה מצווה לשלחו יצא זה שאי אתה מצווה לשלחו אלא להביאו לב"ד היכי דמי [ז]אי דגמר דיניה

בר

וכי לא שייר חייב הלוקח ולא משום דחיוב המלוה עליה דלאו צאנך הוא אלא משום דזה לא מכר לו חלקו של כהן: [ו]**נותנו.** לוקח לכהן ואין הטבח מנכה לו כלום לפי שלא מכר לו את המתנות מסתמא: **לקח הימנו במשקל.** דהשתא ודאי זבין ליה: **מנכה לו מן הדמים.** משנשחטה זכו הכהנים במתנותיהן והדין על הטבח. וגבי ראשית הגז ודאי אם פירש לו הכל אני מוכר לך אין כאן לכהן כלום על זה הואיל ועד שלא נגוזה נמכרה לא חל עליה חובת ראשית הגז דלא קרינא ביה גז צאנך וטעמא דמתני' משום דלא זבניה ולטעמיה דרב חסדא אפילו פירש ליה יהיב ליה ולאו מילתא היא(ח):

הדרן עלך ראשית הגז

שילוח הקן. אבל לא במוקדשין. בגמ' [קלט.] מפרש היכי דמי מוקדשין: **ואינו נוהג אלא בשאינו מזומן.** דכתיב (דברים כב) כי יקרא: **שקננו בפרדס.** שמרדו ויצאו מן הבית ואין חוזרות לבית ונעשו מדבריות ופרדס לאו מזומן הוא שיכולים הם לברוח אבל אם בבית קננו פטור: **קננו בתוך הבית.** שלא מרדו: **וכן יוני הרדסיאות.** שדרכם ליגדל עם בני אדם פטור: **עוף טמא פטור.** כדמפרש בגמרא(ט) צפור(י) טהורה ולא טמאה: **עוף טמא רובץ על ביצי עוף טהור.** אע"ג דמינא דאפרוח בר שילוח הוא: **פטור.** דקן צפור(כ) בעינן שתהא האם המקננת צפור טהורה. ועוף טהור הרובץ על ביצי עוף טמא נמי אע"ג דקן צפור הוא פטור כדמפרש בגמרא [קמ.] ואת הבנים תקח לך(י) ולא לכלבך ובגמרא [קמ:] פריך מכלל דעוף טהור הרובץ על ביצי מין אחר כמותו טהור חייב: **קורא.** עוף (ס)טמא הוא ודרכו לרבוץ על ביצי אחרים: **זכר פטור מלשלח.** כדיליף טעמא בגמ' [שם]: **גמ' רבי אבין ורבי מיישא.** מפרשי הך מתניתין דכסוי הדם(ל) ואותו ואת בנו(מ) וגיד הנשה(נ) והזרוע והלחיים(ס) וראשית הגז(ע) ושלוח הקן דתנן בכולהו בארץ ובחו"ל בפני הבית ושלא בפני הבית בחולין ובמוקדשין מר פריש חדא ומר פריש חדא ולא פליגי ותרוייהו קא מפרשי לאידך וצריכין אנו לומר דבר בשם אומרו: **כל היכא דתנן בארץ ובחו"ל.** בהנך פרקין: **שלא לצורך.** הוא דלאו חובת קרקע נינהו אלא חובת הגוף ונוהגת בכל מושבות כדיליף בפ"ק דקדושין (דף לז:): **לבד מראשית הגז לאפוקי מדרבי אלעאי.** דמקיש לה לתרומה [קלו.]. וה"ה נמי במתנות נשנית לצורך דהא רבי אלעאי יליף מתנות מראשית הגז [שם] והא דנקט ראשית הגז משום דעלה א"ר אלעאי בהדיא כדאמר לעיל [שם] רבי אלעאי אומר ראשית הגז אינה נוהגת אלא בארץ: **וכל(פ) היכא דתני בחולין ובמוקדשין.** דהיינו גיד הנשה ואותו ואת בנו: **לצורך.** דאותו ואת בנו אי לאו דאשמועינן ליה הוה אמינא דאינו נוהג אלא במוקדשין דהא בקדשים כתיב(צ) הילכך אשמועינן דנוהג הוא בחולין כדאמר התם ושור(ק) הפסיק הענין וכ"ש הנך דתנן אבל לא במוקדשין לצורך הוא דאשמועינן חילוק: **בר מגיד הנשה.** דשלא לצורך תנייה דנוהג הוא דפשיטא לן דמשום דאקדשיה לא לפקע איסור גיד הנשה מיניה: **ולאו מי אוקימנא ליה.** בפרק גיד הנשה (לעיל דף פט:): **בולדות קדשים.** דאתא לאשמועינן דמחייב משום גיד ומוקדשין דכיון דאיסור מוקדשין קדים כדמפרש התם שליליית הולד קודמת לגידין איצטריך לאשמועינן דאתי איסור גיד וחייל עלייהו: **ומשני מ"ט.** דוחקת לאוקמה בהכי משום דהיה קשיא לך למאי הלכתא תנינהו והשתא אתו רבי אבין ורבי מיישא להנך(ר) למימר לא תדחק לאוקמה בהכי דמעיקרא כי מקשת התם פשיטא לאו קושיא היא דהא איכא טובא דמתני שלא לצורך ואיידי דתנינהו כל חדא וחדא בחדא לצורך תנא נמי בהן באידך שלא לצורך וה"ה למוקדשין איידי דתנייה בכולהו לצורך תנייה נמי בהן שלא לצורך וכן בפני הבית משום אותו ואת בנו תנייה בכולהו וכן חו"ל משום ראשית הגז: (ש)**שהרג את הנפש.** ואח"כ מרד ונמצא בקן: **פטור מלשלח.** הואיל ובר קטלא הוא והכי דרשת ליה דקא בעי לשלח למקום הצלה והפקר והאי לאו בר הכי הוא והכי דריש קרא שלח תשלח את הראוי לשלחו ואת שאין ראוי לשלחו אל תשלחנו:

בר

אלמא מתנות דכהן לא טובני אינשי. פירוש לא מזבני כמו לא זבני דלי היכי דכשלקח ממנו במשקל מנכה לו משום דכשאמר ליה מכור לי ליטרא בשר לא רצה לקנות מתנות ה"נ מתני' שייר אלא מוכר הוי כלוקח הימנו במשקל ולא זבין מתנה דכהן אבל בשלא שייר כלום לא שייך לומר לא זבין שהרי קנה הכל ומיהו הא דקאמר דא"ל מוכר מתנה דכהן לא זבני לך לא א"ש:

הדרן עלך ראשית הגז

שילוח הקן. לבד מראשית הגז. וה"ה לבד ממתנות וחדא מינייהו נקט:

כל היכא דתנן בחולין ובמוקדשין לצורך כו'. תימה כיון (א) דאין חילוק בין חולין ומוקדשים אלא בגיד הנשה ובאותו ואת בנו א"כ הכי נמי הוה מצי למימר איפכא שלא לצורך לבד מאותו ואת בנו וי"ל דכיון דחדוש הוא באותו שהוא שלא לצורך כדמפרש ואזיל ולאו מי אוקימנא כו' ניחא טפי לומר לבד מאותו דבר שהייתי סבור שהוא לצורך והוא שלא לצורך: **מאי** טעמא אוקימנא לאו משום דקשיא לן כו'. דהא דאשמועינן בולדות קדשים כמעי אמן או כהויתן הן קדושין הוה מצי לאשמועינן בעלמא בלא גיד הנשה אלא איידי דתנא לצורך תנא נמי שלא לצורך ומ"מ מוקמינן לה בולדות קדשים כיון דמצינן לפרושי דאשמועינן חדוש קצת: **יצא** זה שאין אתה מצווה לשלחו אלא להביאו ליד גזבר. (ב)פ"ה דטעמא משום דלא אמרה תורה שלא לתקלה וקשה חדא דלישנא לא משמע הכי ועוד דמסיק ומוקי לה בלא נגמר דינו וא"כ אין בו תקלה ונראה דפשטיה דקרא דריש דמשמע דבמידי שיכול לשלחו משתעי אבל הקדש מצוה להביאו ליד גזבר ופירש בקונטרס מתקח לך לא מצי לאתויי דהא (ג)ביצי תורים לא מועלים ולא נהנים ואע"ג דבקדשי בדק הבית מועלים מתניתין איירי בקדשי מזבח לכ"ע ולא פליגי בסמוך אלא בקדשי בדק הבית ולהכי לא מצי ממעט מתקח לך ומיהו לשון להביאו ליד גזבר אין מיושב כל כך דגזבר לא שייך אלא בקדשי בדק הבית:

כיון

עין משפט נר מצוה

א א מיי' פי"ג מהלכות שחיטה הל' כ סמג עשין סה:

ב ב מיי' שם הלכה ח וסמג שם טוש"ע י"ד סי' רצב סעיף ב:

ג ג מיי' שם טוש"ע שם סעיף א:

ד ד ה מיי' שם הל' י טוש"ע שם סעיף ז:

ה ו מיי' פי"ג מהלכות שחיטה הל' כא:

שיטה מקובצת

א] חד אמר כל היכא דתנן בארץ ובחו"ל. נ"ב עי' תוס' בכורות דף נג ע"א:

מסורת הש"ס

א) ועי' תוס' לקמן קלט: ד"ה שכסוי הדם, ב) [לקמן קלט:], ג) [לעיל קלו:], ד) [לעיל פט:], ה) נ"ל מאי טעמא רש"ל, ו) [לקמן קמ.], ז) [מכאן עד סוף הפרק שייך עוד לעיל], ח) [היא והכא היא כדרכה. רש"ל], ט) [לקמן קלט:], י) [דברים כב], כ) נ"ל טהור. ר"מ, ל) [לעיל פג.], מ) [לעיל עח.], נ) [לעיל פט:], ס) [לעיל קל.], ע) [לעיל קלה.], פ) [נ"ל כל], צ) [ויקרא כב], ק) [נ"ל שור], ר) כש"א ליתא, ש) עיין רש"ל, ת) כפי' הקונטרס שלפנינו אינו ועי' רש"ל ירש"א, א) [מעילה יב:],

◆

תורה אור השלם

ו. שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ לְמַעַן יִיטַב לָךְ וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים: דברים כב ז

◆

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה כל היכא וכו' תימה כיון דהא דאין חילוק בין חולין ומוקדשים אינו אלא:

◆

מוסף רש"י

משום דאיקדש פקע ליה איסור. איסור גיד הנשה נוהג בבהמה משעה שנולד (לעיל פט:).